

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 15. LIPCA ROKU 1800. we WTOREK.

z Wiednia dnia 5. Lipca.

(z Gazety Dworskiej.)

Generał Kray donosi z *Neuburg* pod dniem 26. Czerwca, iż zaraz potym gdy z armią swoją zajął ostatnią pozycyą nad *Dunajem*, nieprzyjaciół przypuścił do niego bardzo mocny atak, który jednak z znaczną stratą w zabitych i rannych odparty został; w liczbie ostatnich znalazł się nieprzyjacielski Generał *Despaigne*. Nasza zaś największa strata 200 rannych wynosiła.

Po wypocznieniu armij w wzmiankowanej pozycyi nad *Dunajem*, rozpoczętą został marsz do *Ingolstadu*, gdzie Generał Kray podług poźniejszego raportu na dniu 28. stanął.

Ponieważ w tymże samym czasie napadnięty od jednego oddzielnego korpusu nieprzyjacielskiego Generał *Merfeld*, przez przemagającą się aż za *Dachau* ku *Monachium* odparty został, przeto Generał Kray postanowił zmienić pozycyą armij pod *Ingolstadem*. Opatrzywszy przeto we wszystkie potrzeby, tudzież dostateczny garnizon tę fortecę, i postawiwszy w jej okolicy lekkie korpus pod komendą Generała *Klenau*, dla załlonienia *Dunaju*, sam z armią wyruszył do *Landshut*.

Podług dalszego raportu Generała Kray przysłanego z stacyi marszowej w *Biburgu* pod dniem 30. Czerwca, kolumna nieprzyjacielska przez *Dachau* ku *Monachium* wkraczała, posunęła jeden oddział wojska swojego aż do *Monachium*, który tamże na dniu 29. wkroczył. Elektor wyjechał wprzód do *Landshut*, dla złączenia się tamże z wojskiem swoim na przeciw nieprzyjacielowi stojącym.

z Londynu dnia 27. Czerwca.

Na dniu 24. w izbie niższej P. *Tirney* zapytał się Pana *Pitt*. Jak też stoia rzeczy względem traktatu z *Austryą* i subsydów? Podług najświeższych wiadomości z stałego łądu przybyłych (*Dzienniki Paryżkie* doniosły o zwycięstwach *Francuzów* we *Włoszech*) byłoby daleko lepiej dla *Anglij* gdyby żadnych subsydów więcej nie płaciła.

Pitt. Nie mogę żadney stanowiącey dać w tej mierze odpowiedzi. Zyczę wprawdzie

jak tylko można naysprędzej złożyć Parlamentowi Traktaty, co się zaś tyczy subsydów, należy nam bez względu na pogłoski telegraficzne nie ustawać w najmocniejszym popieraniu wojny wraz z naszymi przymierzeńcami, dla przyspieszenia jej szczęśliwego końca. Czyli takowe pogłoski są prawdziwe, należy nam jeszcze czekać, lubo ja nie utrzymuję zupełnie, żeby były fałszywemi.

P. *Jekyl* i *Sheridan* czynili uwagi, iż gdy przez to całe systema polityczne zmienionym będzie, należy mianowicie zwrócić załatwienie na stan *Anglij*, a ostatni wnosił aby w przyszłym piątek Parlament w zupełności swojej był zebrany. Lecz P. *Pitt* nie widział żadney w tej mierze potrzeby.

Na dniu 25. P. *Dundas* czytał nowe poselstwo Krolewkie, w następującej treści: Iż Król Jmć z Xiążęciem *Oranij* Sztatuderem prowincyow zjednoczonych, zawarł konwencyą, która oddaie Królowi Jmci pod zupełne rozrządzenie wszystkie okręty *Hollenderskie* i maytkow, aby te według upodobania w teraźniejszey wojnie użytymi być mogły, iż Król Jmć kopie tej konwencyi Parlamentowi złożyć rozkazal, a razem użyć takowych środków, któreby J. K. Mość postawiły w stanie dopełnienia zawartej z Xiążęciem umowy, i dalszego ciągnięcia wojny z wspomnionemi okrętami i maytkami.— Artykuły konwencyi mają być w przyszłym Poniedziałek przeczytane. P. *Tierney* protestował się zawczasu przeciw temu utrzymując, iż to wiele pieniędzy kosztować będzie, a my nie potrzebujemy floty *Hollenderskiej* do utrzymania panowania na morzu.

Odebraliśmy tu na dniu 23. raport telegraficzny z *Paryża* o zwycięstwie *Francuzów* pod *Marengo*, i o konwencyi armistycyney zawartej przez G. *Melas*, a na dniu 24. dopiero przybyli kurjerowie od Lorda *Keith* z wiadomością o zajęciu *Genui*. Z tych przyczyn w *Tower* z armat nie strzelano.

Lord *Nelson* będzie zostawać w służbie pod Lordem *St Vincent*. *Sidney Smith* powraca także do *Anglij*.

Zawczoray z *Guernsey* przypłynęło znowu do *Portsmouth* 3 tyłiące *Moskalow* do kraju swowiego powracających. Wiadomo iest, iż 4 tyłiące ich odpłynęło już na 7 okrętach *Rosyjskich* (na dniu 27 Czerwca przechodzili przez *Sund*).

P. *Jefferson* na przyszły rok będzie obrany po Panu *Adams* na urząd Prezydenta kongressu Stanow ziednoczonych *Ameryki*, a Pan *Adams* ma być Vice Prezydentem. Partya *Francuzka* w *Ameryce* coraz większy nabiera przewagi.

Na dniu 14. Maja kongress *Amerykański* odłożony został aż do Listopada, w którym to czasie przeniesiony będzie do nowego związkowego miasta *Washington*. Dwanaście regimentow liniowych *Amerykańskich* na dniu 15 Czerwca rozpuszczonych zostanie. Odtąd siła lądowa *Amerykańska* składać się będzie z 4 regimentow piechoty, 2 regimentow artyleryi, i 1 regimentu kawaleryi. Pod dniem 21 Maja Prezydent *Adams* wydał pardon dla pewney liczby osob które w roku przeszłym do rozruchow w niektórych powiatach *Pensylwanij* należały.

Chleb znowu się w cenie podniósł, bochenek iego kosztuje teraz przeszło 18 pencow (3. zł. gr. 18.)

Wczoray rozniešiono na giełdzie wiadomość, iż rząd nasz odebrał propozycyę do pokoju z strony *Francuzkiej*. Papiery zaraz się podniosły, lecz poznano potem, iż pogłoska ta była rozśiana przez spekulatorów.

Rząd nasz ma ograniczyć teraz wyprawy swoje przeciw *Francyi*. Już żadnych okrętow na statki przewozowe w tym celu nie najmują.

Podróżni *Angielscy*, którzy niedawno schwytni od jednego kapra i do *Francyi* zaprowadzeni byli, zostali na wolność puszczeni. Jeden z nich miał przy sobie 3 tyłiące gwineow których mu nie naruszono.

Listy z *Chin* donoszą, iż po śmierci Cesarza *Kien Long* nowy Cesarz posłał pierwszemu Ministrowi *Hor Choong* iedwabny sznurek, którym się udulił.

Wczoray zrana Gabinet nasz za nadeszłemi depeszami przez kilka godzin czynił rozwagi.

Przez ostatni statek pocztowy z *Halifax* odebraliśmy wiadomość o wszczętych buntach w regimencie ochotników zaciągniomych na obronę wyspy *Terre-Neuve*. Ten regiment złożony iest powiększey części z *Irlandczykow*. Trzydziestu z nich schroniło się w lasy, 12 posłano przed sąd do *Halifax*, a ośmiu wsadzono do iednego okrętu. Ci z garnizonem okrętowym połączeni, zbuntowali się przeciw ekwipażowi, i zaprowadzili okręt do *Canso*, gdzie na ląd wysiedli, z *Halifax* wysłano

dwa słopy wojenne dla ich ścigania. Sześćdziesiąty regiment miał popłynąć do wyspy *Terre-Neuve*, gdzie się także miał udać Xże *Kent*.

Herabia *Temple* w towarzystwie kanclerza i wielu innych członkow izby niższej, podał dnia 24 Izbie wyższej bil pod tytułem: *Akt dla ziednoczenia W. Brytanij z Irlandyą*. Izba nakazała złożyć go w kancelaryi, a na wniosek Lorda *Grenville*, przeczytano go pierwszy raz i podano do druku.

Process Jakuba *Hadfielda* sądzonym był d. 26. Od 6tej godziny z rana bramy dziedzińca napełnione były niezmiernym ciekawych tłumem. Przyprowadzono więźnia o godzinie 9. wraz z P. *Kirby* dozorcą więzienia. Był on przyśtoynie ubrany i żadnego nie było w nim widać pomieszania. Po wykonaney przez sędziow przyłidze, akt oskarżenia czytany był przez Adwokata *Krolewskiego*.

Zawołano i słuchano potem świadkow przeciwko *Hadfieldowi*. Gdy nadszedł Xże *d'York*, więzien zawołał z zapalem. *Niech go Bog błogostawi! otoż to dusza, kocham go szczerze*. Świadełstwa w powszechności były tylko powtorzeniem tych, które już są publiczności znaiome. *Hadfield* otrzymał wolność siedzenia. *Erskine* obrońca iego zabrał głos oddając hold sądownictwu *Angielskiemu*, którego niniejszy process iest najpiękniejszą pochwałą. Wyraził, iż człowiek który strzelił do Krola, (który iest sprawiedliwie iak oyciec od swego ludu kochany) nie doświadczył nawet pozoru gwałtu, ani surowości. *Erskine* zasadzał swoją obronę na stanie szaleństwa winowaycy. Starał się dowodzić, iż iedna z ran odebranych przez *Hadfielda* nadwreżyła mu mozg w sposob nieuleczony, iż na dwa dni przed uczynionym na życie *Krolewkie* zamachem, chciał swoje własne dziecie o mur roztrącić, przez swoje zas postęпки i mowy okazywał zawsze tyle przywiązania ile szczeroci względem swoiego Monarchy. Świadekowie przez *Erskina* stawieni, potwierdzili te przytoczenia swoim zeznaniem.

Sąd ogłosił następujący wyrok: *Tym bar dziey nie jest występny, iż w czasie popelnioney zbrodni okazał nam się być w stanie szaleństwa*.

Świadekami przeciw *Hadfieldowi* były tylko te osoby, które znajdowały się obecniemi na teatrze w czasie wystrzału. Świadekami za *Hadfieldem* był kapitan *Rayan* od 5go regimentu dragonow, do którego *Hadfield* należał. Na dniu 18. Maja 1794. był on wraz z nim ranny pod *Lille* i w iednym dole za umarłego zostawiony. *Hadfield* był zawsze według zeznania iego walecznym żołnierzem i wiernym poddanym.

Lanc żołnierz od regimentu gwardyi zostawał z nim w szpitalu *Weisalskim* w r. 1795. Pierwszego dnia gdy tam przybył, nie mówił ani słowa. Nazajutrz wyglądał bardzo dziko, i żądał zwierciadła, gdy mu go dano, przeglądał się w nim, i trząsał głową. Na zapytanie dla czego trząsa, odpowiedział: *Jestem Krolew Irzym, i patrzę na moją złotą koronę*. Został przeto iako człowiek pomieszanie zmysłów mający do osobnej izby zamkniętym. Następującego dnia przechadzał się samotnie po ogrodzie. Świadek zapytał go. Jak się masz Krolu Irzy? On śmiejąc się odpowiedział: Już wszystko minęło, poczym zdawał się mieć lepiej.

Doktor *Erigton*, który się najwięcej przykładał do rozpoznania i leczenia pomieszanania zmysłów, żadney wątpliwości nie czynił, iż *Hadfield* jest obłąkanym, nie całkowicie wprawdzie, lecz w pewnych punktach.

Felczer *Liderdale* podobnie się w tej mierze zgadzał. *Hadfield* został zaprowadzony do *Croydon* iako człowiek obłąkany, a w 14 dni potem z tego powodu od regimentu oddalonym został. Miano go do łóżka przywieźć przez cały czas bawienia jego w szpitalu.

Dalszemi świadkami była żona jego, i osoby, w których domu mieszkał. Wszyscy na jedno się zgadzali. Od czasu odebranych ran zawsze gadał z obłąkaniem, raz się nazywał monarchą, drugi raz *Jezusem Chrystusem*, i Bogiem. Mianowicie okazywał obłąkanie w czasie pełni i gorąca. Chciał nawet własne dziecko 8 letnie zabić na kilka czasów przed dniem 15. Maja. Nazywał siebie Bogiem, a *Treutoka* przyjaciela swego Diabłem. &c. Ma lat 29.

Hadfield będzie zapewne na całe życie w więzieniu zamkniętym.

z Paryża d 27. Czerwca.

Dziennik Urzędowy Armij Odwodowej.—

z Medyolanu dnia 29. Prairial (18 Czerw.):

G. *Rivaud* został rannym w bitwie pod *Marengo* broniąc tej wsi z wielką odwagą. G. *Desaix* przyprowadził z sobą z *Egiptu* dwóch małych murzynów, których mu darował Krol *Darfour*. Te dzieci po zgonie swojego pana wdziały na siebie żałobę podług zwyczaju swego narodu, co tę ceremonią czyniło nader tkliwą. Pierwszy Konsul wziął do swego boku dwóch adiutantów G. *Desaix*, to jest OOb. *Savary* i *Rapp*. Nie wiemy jeszcze czyli pierwszy Konsul odeszle do Paryża ciało G. *Desaix*, czyli je też złożyć także w monumencie, który wystawionym będzie na gorze *S. Bernarda*, dla uwiecznienia przechodu armij odwodowej. G. *Desaix* jest pierwszym Europejczykiem, który zaniośł sławę imienia *Franцузkiego*,

aż za katarakty *Egijskie*. Był on kochany i czczony od mieszkańców wyższego *Egiptu*, którzy go nazwali *Sultaniem sprawiedliwym*. Zachowywał w sobie mocne czucie złego obchodzenia się, iakiego doznał od Admirała *Keith*. G. *Desaix* wyjechał z *Alexandryi* na statku nazwanym *Dom odpustu S. Antoniego Padewskiego*. Miał przy sobie paszporty od W. *Wezyra* i od komendanta *Angielskiego* pod *Alexandryą*, który dla większego zabezpieczenia jego podróży, przydał mu do okrętu jednego Officera *Angielskiego*. Atoli *Desaix* zatrzymany był przez Admirała *Keith*, i zaprowadzony do *Liwny* przeciwko prawom narodów. Na próżno pokazywał swoje paszporty, i naprożno znajdujący się z nim officer *Angielski* odwoływał się przeciwko tak nikczemnemu dobrej wiary zgwałceniu. Za przybyciem do stanowiska *Liwny* ogłoszono okręt ze wszystkich narzędzi wyładować go na zatopienie. *Desaix* zaprowadzony był do lazaretu, albo raczej do niejakiego więzienia. Admirał *Keith* posłał do niego z oświadczeniem, iż mu każe dawać na dzień po 20 sous, równie iako i każdemu z jeńców *Franцузkich*, przydając z jałowym przekazem: iż ogłoszona we *Francyi* równość wymagała, ażeby nie był lepiej od gemeynow traktowanym. Był zatym zamknięty w jednymże miejscu z żołnierzami, mając sobie odmowiony wszelki rodzaj pomocy, a nawet aż do gazet i niektórych książek wojskowych. Nie żądam od ciebie, odpowiedział *Desaix*, iak tylko ażebyś mnie od obecności twojej uwolnił. Chciej przynajmniej rozkazać, ażeby dano słomy dla rannych moich żołnierzy. Miałem do czynienia z *Mammelukami*, *Turkami*, *Anadalianami*, z *Arabami* wielkiego stepu, z *Murzynami* *Darfuru*, i *Tatarami*; wszyscy ikoro co raz przyrzekli, świętobliwie mi dotrzymali, i nie natrzęsali się z ludzi w nieszczęściu. Ten admirał użył swego dowcipu na ułożenie niby przeiętego od pierwszego Konsula do *Masseny* listu, który tylko może być porównany z wszelkiego rodzaju paskwilami iakie się drukują w *Londynie* przeciwko naszemu Rządowi. Lecz coźkolwiek się tam zmyślać będzie, nie ma już domowej wojny we *Francyi*, *Belgium* zostanie się przy nas nazawsze; *Batawia* i *Hiszpania* w połączeniu skłonności i interesów swoich podwoją usiłowania przeciwko uciemięźcicielom morza, a *Anglik* przez 6. miesięcy corocznie na swoją wyspę wygnany, oczekiwać musi poki *Elba* od swoich łodów oswobodzona nie będzie, ażeby mógł odebrać wiadomości z łądów.— Pierwszy Konsul znajdował się dziś na *Te Deum*, które śpiewano w kościele Metropolitalnym *Medyolańskim* za

oswobodzenie Rzpłtey i na chwałę oręża *Francuzkiego*. Wodz ten przyjmowany był od całego Duchowieństwa, zaprowadzony na przygotowany ganek, gdzie było zwyczajem przyjmować Konsulów i pierwszych Urzędników Zachodniego Państwa. Te Deum złożone było z najprzedniejszych kompozytorów *Włoskich*. Cereemonia odprawiła się z nadzwyczajną okazałością. To uszanowanie dla Ołtarza jest pamiętną epoką, która uczyni mocne na Narodach *Włoskich* wrażenie i pomnoży liczbę przyjaciół dla Rzpłtey. Wesołość wszędzie do najwyższego dochodziła kresu. Jeżeli wszystkie kraje doznają takiego z sobą obeyścia, mówili *Włochy*, jesteśmy wszyscy Republikanie, i gotowi bronić Narod, którego skłonności, język, i obyczaje, małą najwięcej z naszymi stosunku.

W głównej kwaterze w Tortonie 29 Prairial (18 Czerwca) Sztab generalny. — Rozkaz dzienny.

Generał Duwigneau, który nieznajdował się przy swojej brygadzie kawalerji w bitwie 25 (14) nie jest już więcej użytym w armij Odwodowej; uda się do Ministra wojennego dla odebrania rozkazów. Officer który dowodził korpusem z 500 ludzi, który wszedł do domów w *Marengo*, stawiony będzie przed Radą wojenną; korpus z 500 ludzi złożone pod mężnym Dowodzcą, wszędzie się przedrzeć powinno, a mianowicie gdy się znajdzie w obecności swojej armij. Oprócz raportów które w czasach oznaczonych głównemu sztabowi powinny być przesyłane, maia mu się jeszcze podawać nazamtrz po każdej bitwie szczegulne opisanie przez korpusy które do teyże bitwy należały; Generałowie dywizyjni i brygad dostrzegać będą ażeby te urządzenia dokładnie były uskuteczniane. — Generał dywizyj szef głównego sztabu.

(Podpisano) Dupont.

Dziennik Armij Odwodowej. — w *Medyolanie* dnia 21. Czerwca.

Na dniu 28. G. Melas wyciągnął z *Alexandrii* i z pierwszą kolumną armij swojej do 10. tysięcy ludzi wynoszącą, oraz z głównym sztabem swoim, odprawił nocleg w *Voghera*. Na d. 19 odprawił podobnyż w *Stradella*, a na d. 20 w *Placencji*. Z tamtąd udaie się przez *Parma* do *Mantuy*.

Druga kolumna *Austryacka* wymaszerowała na dniu 19. a gicia na d. 21. Udały się tąż samą drogą.

Ekwipaże armij *Austryackiej* są więcej jak na 4 tysięcy wozów przewożone.

Armia *Francuzka* na d. 18 Czer: zajęła w posiadłość fortecę *Tortona*, gdzie znaleziono 120 armat i znaczny zapas prochu.

Cytadella Medyolańska i Turyńska na dniu wczorayszym zostały wydane *Francuzom*. Oczekujemy na dokładny inwentarz tego co w tych fortcach znalezionym zostało.

Wczoray w wieczor d. 20. wojska *Francuzkie* stanęły przed *Genua*, Admirał *Keith* chciał wszelką artylleryą zabrać z *Genui*. Lud był przeciw temu oburzony. G. *Hohenzollern* komendant *Genui* oparł się wyprowadzeniu z *Genui* artylleryi, iako postępkowi konwencyi przeciwnemu.

Admirał *Keith* czyni następujące rozumowanie. „Miało *Genua* (mówi on) od 6 miesięcy było blokowane, nie mógł tam więc żaden okręt zawinąć, 119 przeto okrętów, które teraz do portu wypłynęły, należą do mnie“ Na tych wspierając się dowodach kazał 119. okrętów przewożowych na bok odłożyć, i żąda za ich uwolnienie 600,000. franków.

Twierdzenie Lorda *Keith* jest osobliwsze. Lepiej było prosto na *Genua* nałożyć kontrybucya 600,000. franków, lecz takowy postępek byłby przeciwny kapitulacyi.

Trzej deputowani z *Genui* OOb. *Cambiola*, *Serra* i jeszcze inny, przybyli do *Medyolanu* z złożeniem uszanowania pierwszemu Konsulowi, od którego z szczegolną grzecznością zostali przyjęci.

Miarkując dokładnie, wojska nasze na dniu dzisiejszym 21. weyda do *Genui*. Z tamtąd zaraz w dalszą drogą do *Lukki* puszcza się.

Generał *Moncey* idzie do *Brescia*, dla zajęcia w posiadłość *Walteliny*.

Monitor ogłasza obszerny Rapport Generała kommandującego *Alexandra Berthier* o bitwie pod *Marengo* dnia 14. Czerwca w następującej osnowie:

„Opanowanie *Medyolanu*, połączenie się z dywizją Generała *Moncey*, odcięcie nieprzyjacielowi retyrady do *Brescia*, *Orcinovi*, *Marcara*, i *Placencji*, zajęcie niezmiernych magazynów jego, zatamowanie mu komunikacyow, zagarnięcie jego składow, chorych i parku artylleryi, te były rozmaite poruszenia, powierzone oddzielnym korpusom, gdy tym czasem armia nasza rozpoznawała nieprzyjacielską, trudziła ją nad *Po*, a naprzeciw *Stradella* przez rzekę tę przeszła. Szybkość obrotów naszych pierwszy nam wstęp do zwycięstwa otworzyła, *Geniusz Bonaparty* umiał z nich korzystać.

Porażony pod *Montebello* nieprzyjaciół, ciągle zostawał wzmocnianym przez wojska pod kommandą GG. *Elsnitz* i *Bellegarde*. Z drugiej strony uwiadomiony byłem z pewnością, iż G. *Melas* całe siły swoje pod *Alexandrią* zebrał. Istotną rzeczą było uprzedzić dalsze ie-

go obroty, wszystkie więc ku temu celowi przygotowania poczynione zostały.

Nieprzyjaciel mógł albo wyruszyć do *Genui*, a z tamtąd wkroczyć do *Toskanii*, lub przeysć *Po* i *Tesino*, dla dostania się do *Mantui*, albo przedrzeć się prawym brzegiem rzeki *Po* uciierając się z naszą armią, lub się nakoniec zamknąć w *Turynie*.

Dywizye *Chabran* i *Lapoupe* miały rozkaz strzeżenia *Po*; oddział zostawiony w *gurcie* pilnował stanowiska *Orco*; korpus *G. Moncey* zajmując *Placencya*, miał baczność na *Bobbio*, oraz na *Tesino*, *Sesia* i *Oglio*, aż do uścia tej rzeki w *Po*, i wysyłał podслухy ku *Peschiera* i *Mantui*. Legia Włoska utrzymuje się w *Brescia*; reszta armij, na której czele *Bonaparte*, postępuje ku nieprzyjacielowi.

Dnia 24 *Prairial* (13 *Czer.*) równo ze dniem armia obraca się ku *Tortonie* i *Castel Nuovo di Scrivia*, korpus *G. Vičtor* formujące przednią straż przechodzi *Scrivia* pod *Dora*, korpus *G. Lannes* zabiera *Castel-Nuovo*, gdzie nieprzyjaciel zostawia 1500. chorych, między którymi 600 bliskich wyzdrowienia i powiększenia armij. Korpus pod dowództwem *G. Desaix* stawia naprzeciw *Ponte-Curone*. Tegoż dnia armia ciągnie ku *San-Juliano*, z której przednia straż nieprzyjacielska ustępuje dla obiegania wsi *Marengo*. Tam atakowana przez dywizyę *G. Gardanne* i 24 lekką pułbrigadę, przymuszona jest cofnąć się aż do swego moštu na *Bormida*, utraciwszy 2 armaty i 180 jeńców.

Nieprzyjaciel nieprzyjął bitwy na równinie położonej między *San-Juliano* i *Marengo*, gdzie przez swoją liczną kawalerią mógł wielkie odnieść korzyści. Wszystko kazało się domyślać, iż nie przpuści do nas ataku, dawszy nam rozpoznać swoje położenie, i że miał zamiar lub przeysć *Po* i *Tesino*, lub się udać ku *Genui* i *Bobbio*. Przedsięwzięliśmy szrodky dla zastawienia mu się na drodze z *Alexandryi* do *Genui* i na lewym brzegu *Po*, gdzie mógł zamyslać o przeysciu przez tę rzekę w *Casal* lub *Walencyi*. Jedna dywizya korpusu *G. Desaix* zmierza ku *Rivalt* otaczając *Tortone*. Na wysokości *Castel-Nuovo* zarzucone są mosty dla szybkiej przez *Po* przeprawy, a przez poruszenie skrzydła dla złączenia się z dywizyjami obserwacyjnemi na lewym tej rzeki brzegu. Lecz dnia 25. (14) o 7. godzinie z rana dywizya *G. Gardanne* zostaje atakowana. Nieprzyjaciel przez rozwinięcie sił swoich dał nam poznać swoje zamiary. Wojska pod komendą *G. Vičtor* natychmiast są uszykowane do boju; jedna część formuje szrodek zajmując wieś *Marengo*, druga lewe skrzydło rozciągające aż do *Bormida*; korpus *G. Lannes* zostaje na prawym skrzydle. Armia we dwie

linie uszykowana, miała swoje skrzydła znaczny korpusem kawalerji wzmocnione.

Nieprzyjaciel rozwija się i występuje w trzy kolumny. Prawa ciągnie ku *Figarolo* poniżej *Bormidy*, szrodek ku *Marengo* wielkim gościńcem, nakoniec lewa ku *Castel-Cerriolo*. *G. Vičtor* ostrzega mnie, iż go atakuje cała nieprzyjacielska siła, wysyłam natychmiast odwod kawalerji i korpus *G. Desaix*, i odwrotę jego dywizyą zmierzającą ku *Seravalle*.

Pierwszy Konsul biegnie bystro na pole bitwy. Stanawszy tam widziemy we wszystkich miejscach rozpoczętą bitwę. Obiedwie strony z równą zawziętością walczyły. *G. Gardanne* utrzymywał od dwóch godzin atak prawego skrzydła i czoła armij nieprzyjacielskiej nie odstupując jednej piędzi ziemi pomimo słabszej liczby swojej artylleryi. Brygada pod dowództwem *G. Kellerman* złożona z 2 i 20 Regimentu kawalerji i 8 Dragonij, wspierała lewe skrzydło *G. Vičtor*. Pułbrigady 44ta i 101wsza liniowe utrzymały swą dawną sławę.

G. Vičtor posyła rozkazy brygadzie kawalerji *G. Duvigneau*, lecz ten Generał opuścił bez pozwolenia komendę swojej brygady, co opóźniło nasze obroty, 200 ludzi z tego korpusu wysłani są brzegiem *Bormidy* dla uważania na obroty prawego nieprzyjacielskiego skrzydła; reszta odbiera rozkaz przyłączenia się do lewego skrzydła armij i walecznie sobie poczynają. *G. Gardanne* przymuszony opuścić swoje stanowisko przedniej strazy, cofa się i bierze ukośną pozycyę. Prawe skrzydło znajduje się w *Marengo*, lewe na brzegach *Bormidy*. W tym nowym rozłożeniu opuszczenie skrzydła kolumny idącej ku *Marengo*, sypie na niego okropny ogień z ręcznej strzelby. Szeregi tej kolumny przerzedzone, chwila się na moment, już kilka oddziałów zaczyna ustępować, lecz odebrawszy nowe posiłki postępują dalej. *G. Vičtor* przysposabiał kolejno 24tą lekką, 43cią i 96 liniową Pułbrigadę na obronę wsi *Marengo*.

Przez czas tych obrotów brygada *G. Kellerman* wspiera lewe skrzydło; osmy regiment dragonij uderza i łamie kolumnę kawalerji nieprzyjacielskiej, lecz nawzajem od liczniejszych sił obarczony, odbiera wsparcie od 2go i 20go regimentu kawalerji, która przeszło sto jeńców zagarnia.

Lewe nieprzyjacielskie skrzydło pomyka się ku *Castel Cerriolo*, szrodek jego odbierając zawsze świeże posiłki, zdobywa wieś *Marengo* i 400 ludzi trzymających się w jednym domu.

Niektórzy z naszych strzelców wypotrzebowawszy już swoje ładunki, opuszczają w nieładzie pole bitwy, a osmielony tym nieprzyjaciel, z większą natarczywością uderza. *G. Lannes* uciiera się z nim pomysłnie. Linia na płaszczyźnie odkryta, opiera się artylleryi i wstrzymuje

zaped iazdy; lecz nie może pognać nieprzyjaciela, żeby nie być opasaną od lewego skrzydła. G. Lannes wysłał 40 i 22 Pułbrygadę dla wzmocnienia usuwającej się dywizji G. Chamberlaca. Nieprzyjaciel często i rzadko odpiernia, ponawia zawsze swoy atak i kończy na przedarciu się aż za Marengo. G. Victor nakazuje wścieczny marsz ku odwodowi.

Natenczas G. Lannes widzi się obarczonym od silnie zakończone liczniejszych; dwie linie infanterji przystępują do niego z ogromną artylleryą. Dywizya G. Watrin i 28 regiment są nieporuszone. Bliskie opasania przez jedno znaczne korpus, wsparte są od brygady dragonii pod komendą G. Champeaux. Odwiana stanowiska G. Victor, przymusza G. Lannes do trzymania się tegoż łamego obrotu.

Pierwszy Konsul uwiadomiony, iż odwód nie był jeszcze w gotowości, bieży sam do dywizji G. Lannes ażeby zwolnić jego ofanie. Tymczasem nieprzyjaciel się pomyka; Konsul nakazuje 72 Pułbrygadzie czynić rozmaite obroty; chce nawet ostrzydzić nieprzyjaciela, i uderzyć nań na czole tej Pułbrygady; lecz ze wszystkich szyków odzywają się mocne głosy: *Niechcemy ażeby się łwszy Konsul narażał*; a w ten zaś widziano tliwą walkę żołnierza, który zapomniawszy o wszelkim innym niebezpieczeństwie, zajął był tylko tym, w którym się Konsul znajdował. W tym przeciągu zylkaliśmy na czole.

Wkrótce ukute żnia się cofanie w kształcie szachownicy pod ogniem 80 armat poprzedzających bataliony *Austriackie*, i sypiących gradą kul wposród nasze szeregi. Lecz nasze bataliony niczym nieporuszone, skupiają się i czynią swoje obroty w tym łamym porządku, i z tym zimnym układem, jak gdyby tylko odbywały swoje ćwiczenia. Przerzadzony szereg natychmiast inni zapelniają rycerze. Nigdy niewidziano dokładniejszych i okazalszych obrotów.

Nieprzyjaciel mniemał się być pewnym zwycięstwa. Liczna iazda wsparta wielu szwadronami artylleryi lekkiej, postąpiła za nasze prawe skrzydło i zagrażała już opasaniem armii.

Grenadyerowie straży Konsulow biegną na pomoc prawemu skrzydłowi, zbliżają się i wytrzymują trzy następne ataki; w tymże momencie przybywa dywizya G. Monnier należąca do odwodu. Zwracam dwie Pułbrygady na wieś *Castel-Cerito* z rozkazem uderzenia na bataliony wspierające kawalerją nieprzyjacielską. To korpus przebiega równinę i zajmuje *Castel-Cerito* odparwszy atak kawalerji; ale z przyczyny cofającego się naszego szrodka i lewego skrzydła, wkrótce jest przymuszone wieś tę opuścić, a ustępując idzie za obrotem armii, otoczone kawalerją nieprzyjacielską, którą trzyma na wodzy.

Armia przybywa na równinę *San Julian*, gdzie korpus Odwodowy pod dowództwem G. Desaix uszykowany było we dwie linie osadzone na prawym skrzydłie 12 armatami pod Generałem *Marmont*, a na lewym wsparte od kawalerji pod komendą G. Kellerman. Pierwszy Konsul na najmocniejszy ogień wystawiony, przebiega szeregi, dla ośmielenia żołnierzy, i wstrzymuje to wścieczne poruszenie. To się działo o 4 godzinie po południu.

G. Desaix na czole gęty Pułbrygady lekkiej w bystrym zapedzie rzuca się pomiędzy bataliony nieprzyjacielskie atakując je na bagnety. Toż samo czyni dywizya G. Boudet na prawym skrzydłie. Cała armia we dwie linie pomyka się strzelając. Zrażony nieprzyjaciel cofa swoją artylleryą, iego infanterya zaczyna ustępować. G. Desaix odbiera śmiertelny postrzał. Zgon tego znakomitego Officera nad którego strasą długo *Francya* ubolewać będzie, zapala nowym mężem woioowników którym przodkował. Wszyscy chciwi zemsty rzucają się z zapalczywością na pierwszą linię infanterji nieprzyjacielskiej która wytrzymuje ten zaped usuwając się do drugiej linii; w ten czas obydwie przypuszczają atak na bagno-

ty. Nasze bataliony wstrzymane są na moment, ale G. Kellermann wysłał 800 iazdy która przełamuje nieprzyjaciela i zabiera mu 6 tysięcy jeńców, pomiędzy któremi G. Zach łwfa głównego łzabu armii *Austriackiej*, oraz G. St Julien, kilku innych Generałów, i prawie wszystkich Officierow wyższego łzabu.

Nieprzyjaciel miał jeszcze trzecią linię infanterji wspartę od reszty artylleryi i całej iazdy.

G. Lannes z dywizją G. Watrin, grenadyerowie pieśni ze straży Konsulow i dywizya G. Boudet postępują przeciwko tej linii pod zaloną artylleryą G. Marmont. Kawalerja pod dowództwem G. Murat i grenadyerowie konni pod komendą łwfa Brygady *Bessieres*, uderzają z łwojey strony na kawalerją nieprzyjacielską, przymuszając do nagłego cofania i puszczając w rozsypkę. Tłna iey straż jest w sztuki zrabana.

Nieprzyjaciel przybył w nieładzie na most *Bormidy*; wależono tam od godziny w ciemnościach.

Ten dzień pozbawił nieprzyjaciela 12 chorągwi, 26 armat, 15 tysięcy ludzi, z których 3. tyłacy zabitych, 5. tyłacy rannych, a 7. tyłacy do niewoli wziętych. Siedmiu iego Generałów, a przeszło 410. offcierow odebrali rany.

Nasza strata jest 7 do 800. zabitych, 2000. rannych, i 1100. jeńców. Pomiedzy rannymi znajdując się Generałow Brygad *Rivaud*, *Champeaux*, *Moller* i *Marmont*.

Nigdy żadna bitwa nie była tak zapalczywą, ani zwycięstwo z tak wielką otrzymaną trudnością. *Austriacy* i *Francuzi* nawzajem zadziwiali się nad męstwem swych nieprzyjacieli. Obydwie armie walczyły przez 14. godzin w odlęłości wyłtrzału z ręcznej broni.

W dniu tym pamiętnym wołka wszelkiego gatunku łławą się okryły. Gdybym chciał wszystkich wależnych wymienić, którzy zaszczyt sobie w tej bitwie zrobili, musiałbym wszystkich Officierow i połowę żołnierzy imiona położyć. Włlawili się mianowicie Generałow *Lannes* i *Watrin*, Generał-Adjutant *Cezar Berthier*, Szef szwadronu *Colbert* etc. Adjutanci moi *Durault* i *Labarde* mieli konie pod sobą zabite. Mój Adjutant *Beruy* zgromadził znowu rozpierzchniony batalion, zatknąwszy chorągiew przed wkraczącym nieprzyjacielem.

Obywatel *Conrad Perucznik* od 2go regimentu artylleryi konnej, stracił nogę od kuli armatney. Podmołł się dla widzenia jak bateria iego strzela. Kanonierowie chcą go przenieść, on się temu sprzeciwia. *Użyjcie do brze waszzy baterji (rzekl) i głębiej miercie.*

(podpisano) BERTHIER.

Szef sztabu głównego *Dupont* przysłał także obszerny raport względem batalij pod *Marengo*. *Melas* łkał się aby przez *Berthiera* od czoła nie był atakowanym, gdy tym czasem *Maffena* mogłby mu być tyl zayść, a tym samym go zamknąć. Wypadało mu więc odważyć się na łtoczenie bitwy. Pomiedzy 8. Generałami *Austriackimi* którzy ranni lub w niesposobności walczenia łłtaią, znajdując się G. Dupont, tudzież Generałow *Haidick* i *Bellegarde*. Generał *Berthier* otrzymał lekką kontuzją w ramie. *Dupont* zrobił potem dalszy układ z G. *Melas* względem opuszczenia fortec *Włoskich*. Wieś *Montebello* gdzie na dniu 9. Generał *Ott* został pobitym, leży blisko przy *Casteggio*, dla czego bitwa łamże łtoczona od obu tych miejsc bierze swoje nazwisko. Zamek *Serravalle* został jeszcze na dniu 17. od *Austriakow* wydany.

Wyrok Rządowy 5 *Messidor* (24) Czerwca.

Konsulowie Rzpłtey na wniesienie ministra związkow wewnętrznych, łtanowią: Art. I. Imie Generała *Desaix* zabitego pod *Marengo* będzie zapisanym na Narodowej kolumnie — II. Na honor Generała *Desaix* wybity będzie

medal, i umieszczony na pierwszym kamieniu kolumny Narodowej. — III. Na uroczystości 25 Messidor (14 Lipca) wzniesiony był znak zwycięzki w świątyni Marsa na pamiątkę G. *Desaix*. — IV. Minister związków wewnętrznych przesłał niniejszy wyrok familij G. *Desaix*, oświadczając iey oraz szacunek i żal Rządu ze straty tak znakomitego Obywatela. W nieprzytomności pierwszego Konsula, drugi Konsul. (Podp:) *Cambacères*.

Konsulowie Cambacères i Lebrun do Generała Bonaparte pierwszego Konsula Rzeczypospolitej.

Obywatelu pierwszy Konsulu. W pośród powszechnej radości Senat Konserwatorów i Trybunał swoje także okazali ukontentowanie. Przesyłamy ci wydane przez nich Poselstwa. Tłumacz Narodu, fędzia i świadek przewag tej niepokonanej armij która z taką odwagą uskuteczniła ułożone przez Ciebie zamiary, do Ciebie także należy oświadczyć iey wdzięczność publiczną. Włożyliśmy na Ministra wojennego obowiązek, ażeby rozesłał też same Poselstwa do Generałów kommandujących innemi armiami.

(Podpisano) *Cambacères, Lebrun.*

Ob. *Colchen* Prefekt Departamentu *Mozelli* uwiadomiony o przestępowaniu Prawa 22 Germinal roku 4 względem bicia we dzwony na sprawowanie obrządków, przypomniałszy ośnowę tegoż prawa i w nim kary przepisane, stanowi między innemi, iż nie można używać dzwonów iak tylko w następujących zdarzeniach: 1.) W czasie pożaru dla uwiadomienia mieszkańców, ażeby się zbiegali na ratunek. — 2.) Dla zgromadzenia Obywatelów w każdą Dekadę w celu czytania Praw i urzędów władzy publicznej. — 3.) Dla obchodzenia uroczystości Narodowych i zabaw publicznych.

Dnia onegdajszego Konsulowie kazali przesłać telegrafem do *Brest* wiadomości z *Włoch*, z rozkazem, ażeby były ogłoszone przez 21 armatnych wystrzałów. Tym sposobem flotta *Angielska* będzie ie mogła donieść do *Londonu*.

Obywatel *Molitorio - Pignatelli* bywszy najwyższy wodz armij *Rzpltey Neapolitańskiej* mianowany został Generałem dywizyi na usługach *Rzpltey Francuskiej*. Dziś miał wyjechać do *Włoch*.

Minister wojenny *Carnot* posłał list do wszystkich Generałów armij naszej z opisaniem zwycięstwa pod *Marengo*, i z oświadczeniem nadziei, iż batalia ta stanie się zasadą do przyszłego pokoju.

W fortcach *Włoskich* dostało nam się w ręce przeszło tyśiąc sztuk armat. W *Genui* gdzie

Austryacy bardzo wiele bankcetłów z sobą wprowadzili, spokojność w niczym naruszona nie była.

W Senacie *Garat* miał mowę na pochwałę batalij pod *Marengo*. — Wiadomość o pierwszych postępach armij odwodowej we *Włoszech*, sprawiła wiele radości w *Madrycie*.

Dzienniki nasze ciągle twierdzą o poczwornym przymierzu między Mocarstwami na pułnocy w celu przyspieszenia pokoju.

Sławny *Barrere* postanowiony jest Cenzorem Dzienników z znaczną pensją.

Nowa depesza z *Brest* donosi, iż *Anglicy* na nowo w *Quiberon* wylądowali, lecz utracili w zabitych 1800. a w więcach 1500. ludzi. Wiele ich okrętów przewozowych z wojskiem zatopionych zostały.

Sąd względem rozpoznawania ważności zdobywców postanowiony, drugim wyrokiem swoim uwolnił okręt *Duński*.

Rząd naznaczył pensją 100. liwrow na miesiąc Obywatelom *Forges* i *Casiny* zbiegłym członkom bywszego ciała prawodawczego w *Neapolu*.

Arcy-Biskup *Paryzki* w *Kazaniu* swoim przed *Te Deum* mianym, porównywał *Bonaparte* z *Mojżeszem*, *Samsonem*, *Dawidem* &c. i przenosił go nad tych wszystkich.

z *Medyolanu* dnia 14. Czerwca.

Bonaparte pierwszy Konsul *Rzpltey Francuskiej* stanowi: 1.) Obywatelów *Pensa*, *Squadrelli*, *Ruga*, *Minoja*, *Molinini*, *Birago*, *Litta Albertr*, *Aranco*, *Bianchi d'Adda*, *de Lorenzi*, *Fontana* i *Marliani*, mianowani są Członkami *Municypalności Medyolańskiej*. — 2.) Generalny komendant *Lombardyi* i Ob. *Petiet* Konsyliarz Stanu obowiązani są instalować ich tego wieczora o godzinie 6.

Nowa *Municypalność* wydała nazajutrz Proklamacyą w której wyraża: *Wolność*, *Równość*, *Rzplta Cisalpińska* &c. General *Bonaparte* pierwszy Konsul *Rzpltey Francuskiej* włożył na nas obowiązek ogłoszenia wyroku którym mianował nas Członkami *Administracyi Municypalnej* miasta i *Prowincyi Medyolanu*, i oraz zalecił nam wyraźnie potwierdzić w *Publiczności* zapewnienie o nieodmiennym przedsięwzięciu utrzymania *eksystencyi Rzpltey Cisalpińskiej*, iako wolnego i niepodległego Narodu, uszanowanie dla *Religij*; i zabezpieczenie wolności obrządku. Te uczucia godne bohatera swego wieku i wielkiego Narodu którego czyni Imieniem, są też same iakie dnia 4 kazał ogłosić *Publiczności* przez tymczasową *Administracyą*, a którą terazniejsza *Administracya Municypalna* z ukontentowaniem *Publiczności* doniesie, przekonana, iż wszyscy Obywatele kochający swoją Ojczy-

znę, interes Publiczny i dobry porządek, zobaczą, iż na tych zasadach wzniesie się koniecznie szczęśliwość przywroconey naszej Rzeczypospolitey.

z Hagi d. 1. Lipca.

Garnizon nasz nie składa się teraz iak z 5. słabych kompaniów infanteryi; wszystko wojsko wyciągnęło do *Eindhoven*. Generał *Augereau* chce jeszcze drugi oboz pod *Bredą* założyć, który mianowicie z kawaleryi składać się ma. Oba te obozy przeznaczone są na ćwiczenia konfrypcyjnych w obrotach wojennych. Nasze wojska *Batawskie* ciągną po większej części do *Brabancji Batawskiej*. Słychać iż oboz pod *Eindhoven* do 14. tysięcy ludzi doprowadzony będzie, z których połowę *Batawowie* składać mają.

Przeciw dekretoowi pierwszej izby, aby wybor Muncypalności nie od Ludu, ale od Elektorów był czyniony, przyflane zostały rozmaite przełożenia mieszkańców *Amsterdamu* i *Rotterdamu*.

Generał *Augereau* z rozmaitemi officerami sztabowemi przyjechał tu z *Eindhoven*, lecz za kilka dni znowu ma tam odjechać.

Bardzo wiele wojsk *Francuzkich* ciągnie niustannie z *Belgium* nad *Ren*. Mówią iż Generał *St. Suzanne* wkroczy z *Moguncyi* do *Frankonii* na czele 23. tysięcy piechoty, 3500. jazdy, 400. kanonierów i jednego regimentu artylleryi konney.

z Amsterdamu dnia 1. Lipca.

Z *Farmuth* do *Kuxhaven* przeznaczony z listami *Angielskimi* pod dniem 24 Czerwca statek, został tu od kapra *Francuzkiego* przyprowadzonym. Zawczoraj w południe kapr ten spotkał wspomniany statek blisko *Texel*. Przyszło do żywej bitwy która pięć kwadransy trwała. Po wypotrzebowaniu amunicyi kapitan *Angielski* poddać się musiał. 14 podróżnych osób znajdujących się na tymże statku bronilo się strzelając. Tutejszy Konsul *Francuzki* rozkazał ich zaraz uwolnić.

Od granic Austriackich d. 5. Lipca.

Dnia wczorayszego wieczorem publicznie zapewniono, iż Dwor nasz wysłał kuryerem officera do głównej kwatery Generała *Barona Kray* proponując mu komendę nad armią *Włoską*, od której się Generał *Melas* pragnie szczerze oddalić. W przypadku gdyby Generał *Kray* miał się przenieść do *Włoch*, ciężko zgadnąć komuby była powierzona komenda nad *Renem*.

Na propozycyą Generała *Kray* względem zawieszenia broni, Generał *Moreau* odpowiedział, iż w teraźniejszych okolicznościach nie może na to zezwolić, tym bardziey, iż nie

ma żadnego w tej mierze od pierwszego Konsula rozkazu.

Ponieważ wszyscy uchodzą z *Bawaryi* i *Frankonii*, widzieliśmy tu także przybyłego na dniu wczorayszym Xcia Biskupa *Pasawskiego*.

Mówią tu za rzecz pewną, iż Dwor posłał Generałowi *Melas* rozkazy, ażeby z iak największym staraniem trzymał się odpornie, i nie był pierwszym do rozpoczynania kroków nieprzyjacielskich.

z Strazburga dnia 24. Czerwca.

Dzisiaj zrana wojska nasze weszły znowu do *Offenburga*, skąd udadzą się do doliny *Kintzingen*, dla zająć tamtejszych wąwozów. Główna kwatery G. *Klein* ma być do *Offenburga* przeniesiona. Komenda Hr. *Miera* opuściła *Bryzgowię* i cofnęła się przez *Donauerschingen* do *Hachingen* dla połączenia się z armią Cesarzką.

Korpus Generała *St. Suzanne* jest już w zupełnej liczbie i wkrótce czynności swoje rozpocznie.

Listy do armii odwodowej przyniosły nam wiadomość, iż *Bonaparte* po zawarciu z G. *Melas* kapitulacyi, posłał do *Wiednia* propozycyę nowo ułagodzoną do pokoju. Zapewniają, iż G. *Melas* w liście do Cesarza warunki te mocno popierał.

z Lindau dnia 24. Czerwca.

Na dniu wczorayszym Generał *Francuzki Gardon*, dowodzący flotyllą *Francuzką* na jeziorze *Konstanszkiem*, przybył tu z swoją flotyllą wśród muzyki wojennej z wiadomością o zwycięstwie we *Włoszech* i zawartym zawieszeniu broni.

Od brzegów Menu dnia 1. Lipca.

Korpus *Francuzkie*, które się pod *Moguncyą* zebrały, a o którym już od dawna pogłoska chodziła, zaczyna się już zgromadzać. Od d. 26 Czer. wojska codziennie ścigają na lewy brzeg *Renu* naprzeciw *Neuwied*. Wiadomości *Strażburskie* twierdzą, iż korpus ten wkrótce na prawy brzeg wkroczy dla utworzenia korpusu odwodowego dla armii *Reński*. W *Strazburgu* oczekują na przybycie mocnego oddziału wojska od drugiej armii odwodowej, która się pod *Dijon* zbiera, zapewne w celu przyłączenia się również do korpusu pod *Moguncyą* zbierającego się.

Wczajnie przeyscia przez *Duray* na d. 19 G. *Francuzki Leval* na czele 800 ochotników rzucił się wprawdzie przepłynąć rzekę. Ci mieli tylko płocienne kurtki i pas na którym palasz wisiał, niektórzy palasz w zębach trzymali. Schwytanemu Generalowi *Spork Moreau* okazał największe względy, i kilka razy zaprosił go do siebie na obiad.

Pisma publiczne twierdzą, iż w czasie jednej utarczki pod *Bopshagen*, jeden officer Cesarzki wybiegł z szeregu z białą chustką, oharując zawieszenie broni, lecz *Moreau* nie mając w tej mierze instrukcyi przyjąć tego nie chciał.

z Bayreuth dnia 3. Lipca.

Francuzi na dniu 1. t. m. zbliżyli się mocno do *Ratibony*, i tegoż samego dnia zajęli *Eichstadt*.

Od granic Włoskich d. 18. Czerwca.

Papież w podróży swojej z *Wenecyi* na morzu, przemieszony został przez burzę zapłynąć do jednego portu w *Istryi*, gdzie fregata jego będzie naprawiona. Tam oczekiwając na pomyślniejsze wiatry dla odpłynienia do *Pesaro*.

W *Wenecyi* regiment *Sklawoński* rozmaitych dopuścił się bezprawio.

Królowa *Neapolitańska* w podróży swojej do *Wiednia*, stanęła w *Liworno*.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 15. LIPCA ROKU 1800. we WTOREK

z Paryża dnia 28. Czerwca.

Członki dawnych Kommissyow Rad obydwóch zgro-
madziły się dnia wczorajszego dla obchodzenia zwy-
cięstw naszych niepokonanych armiów. Spelniano następujące
zdrowia: *Rapley Francuskiej; Bonaparty i pokoiu; pa-
miątki G. Desaix; naszych Armiów i prowadzących je
do zwycięstwa Wodzów; jedności wszystkich Francuzów
i wszystkich władz; skutków 18. i 19. Brumaire.*

Dnia 20. (9. Lipca) Przyjaciele Religij Naturalney
zgrupowali się w wyznaczonym sobie Kościele dla obcho-
dzenia zwycięstw Armiów Rapley i oraz dla oddania
holdu zwiłkom *Delfera* i jego wojennych Towarzyszów
na polu chwaty poległych.

Wszystko okazuje, iż powrót Bonaparty nie jest tak
jak się spodziewano bliskim.

Okręgi *Haute* i *Ingouville* są uwolnione od stanu
obłężenia.

Obywatelka *Nau* wdowa po zmarłym *Tronçon-Du-
condray* żądała dla jednego z swoich synów miejsca w
Prytanéum; z tego powodu Minister związków wewnętrz-
nych pisał do Konsulów. „Wasza sprawiedliwość nie od-
mówi miejsca w *Prytanéum* synowi tej szanownej naszych
niezgod ofiary.”

Generalowie *Dijean*, *Marmont*, i Radzca Stanu *Pe-
tiet* mianowani są nadzwyczajnymi Ministrami *Rapley
Francuskiej* w *Piemontcie*, *Liguryi* i przy *Rapley Cisal-
pińskiej*.

z Medyolanu dnia 24. Czerwca.

Konwencya na dniu 16 zawarta zupełnie przyprowa-
dzoną jest do skutku. Na dniu 20 zrana o godzinie 4 gar-
nizon C. sarli wyruszył z cytydelli tutejszey. *Coni*, *Ce-
va*, *Savona*, *Arona*, *Pizighetone*, *Alexandrya*, *Torto-
na*, i *Genua* już są przez *Austryaków* opuszczone. Wczo-
ray wyruszyli ztąd do *Mantuy* wszyscy Officerowie *Aus-
tryacy* którzy w bataliach pod *Montebello* i *Marengo*
schwytanymi w niewolę byli. Liczba ich do 500 wynosi.
Pierwszy Konsul wypuścił ich na słowo honoru. Sam tel-
ko *G. Zach* został tu, wszyscy Officerowie *Austryacy*
zgodzili się na to, iż wszelkie wyprawy w kraju nadbrze-
żnym *Genuejskim* były mianowicie dziełem jego. Do-
łatanie się jego nawet do niewoli jest dla niego za sławą,
gdyż było skutkiem osobistego meztwa jego, z którym bi-
twie nowy chciał dać obrót. Pomiędzy *Austryakami*
którzy z cytydelli wyszli, bardzo wiele emigrantów prze-
szło na stronę *Francuzów*.

Od kilku dni przybył tu *G. Massena* ze swoim gło-
wnym sztabem, kommissarzem *Aubertin* i wojskami
swoimi. Odjazd Pierwszego Konsula w towarzystwie
Berthiera ma w kilku dniach nastąpić, największą część
gwardyi Konsularney iak blychać wyrusza do *Francyi*
i zabiera z sobą 3 chorągwi na *Austryakach* zdobytych. *G.
Massena* ma otrzymać generalną kommandę całej armij
we *Włoszech*.

z Bazylei dnia 28. Czerwca.

Za kilka dni mają tu być drukowane przedugodno
punkta do pokoju, które na propozycyą *Bonaparty* w
Wiedniu przyjętemi zostały. Kurjer przywiózł z *Wiednia*
do *Włoch* nie tylko przyzięcie zawartego w *Alexandryi*
zawieszenia broni, własną ręką Cesarza podpisanego,
ale i jeszcze przyzięcie podanych przez *Bonapartego*
zasad pokoju. Wyjazd Hrabiego *Cobenzl*, który już raz
z *Bonapartem* pokoy zawierał, dał te wiadomości nie-
lkie do prawdy podobieństwo. Pokoy w *Campo Formio*
jest położony za zasadę z niektórymi ważnymi odmiannami.

z Strazburga dnia 26. Czerwca.

General Adjut. *Chentier* na miejscu *G. Klein* dowo-
dzi korpusem wojska od strony *Offenburga*.— Dowiadu-
jemy się z *Berny*, iż Rząd *Helwecki* ma wysłać do *Me-
dyolanu* Ob. *Schmid* Prefekta *Bazylei* i Ob. *Briatte* zpo-
wieszczeniem do General *Bonaparte*. Ci Deputowani
mied będą razem polityczne zlecenia ściągające się do in-
teressów *Helweyji*.

Dnia 29. Czerwca. Wielka część nowo ekwipowa-
ney legij Cudzoziemskiej przechodziła dnia onegdajszego
przez to miało dążąc ku niższemu *Renowi*.

z Augsburga dnia 27. Czerwca.

Dywizya *G. Decaen* ku *Bawaryi* dążąca ildada się z
12 tysięcy ludzi.— *G. Kray* od dnia 25 uwiadomił *G.
Moreau* o zawartym we *Włoszech* armilicium. Z tego
powodu nastąpiły negocyacje we wsi *Unter-Rimlingen* w
okolicach *Nordlingen*, lecz *G. Moreau* nie zdał się być
skłonny do zawieszenia broni w *Niemczech*, póki za-
warte we *Włoszech* armilicium od Dworu Cesarzkiego
ratyfikowanym nie będzie. Następujący noc *G. Kray* o-
puścił *Nordlingen* i cołnął się przez hrabstwo *Pappen-
heim*.— Jedna dywizya armij *Francuskiej* przesłała *Lech*
przy *Rain* dla wspólnego z korpusem *G. Decaen* działa-
nia.— Tego wieczora *G. Moreau* przybył tu z *Donau-
werth* i stanął w pałacu trzech Maurów, gdzie mieszkał
w r. 1796.— Korpus przeciwko *Xciu de Reuss* ku wyż-
szemu *Lech* wystawione, jest pod dowództwem *G. Mo-
llitor*.

Dnia 30 Czerwca.— *G. Moreau* odebrał dziś i wczo-
ra kilku kuryerów których depesze sprawiły w nim wiele
ukontentowania.— *G. Lecourbe* przybył tu dnia wczoraj-
szego i odprawił z nim konferencyą, wieczorem powró-
cił do *Friedberg*, gdzie jest jego główna kwatera. Do tu-
tejszego miało przywieziono około 5 tysięcy rannych,
pomiędzy którymi wiele *Francuzów*. Największa część
armij *Francuskiej* znajduje się teraz w *Bawaryi* *G. Riche-
panse* został przy *Ulm* dla obłężenia tego miała.— *Bar-
on Heyman* znajduje się w *Monachium* dla traktowania
z *Francuzami* Imieniem Elektora *Bawarskiego*.

z Frankfortu dnia 28. Czerwca.

Zawczoraj przybył tu z Paryża kuryer z wiadomością o zawartym zawieszeniu broni we Włoszech do tutejszego Poła Hiszpańskiego Xiążęcia *del Parque*.

Po drodze wszędzie napotykał na uroczystości i illuminacye dla Bonaparty czynione. Xiążę *del Parque* wysłał zaraz potym kuryera do Poła Hiszpańskiego w Berlinie.

Podług listów z Konstantynopola pomiędzy ministrami Tureckim i Polsem Angielskim zaśły kłótnie.

Spodziewamy się równie nad Renem zawieszenia broni. Od korpusu *Kondeusza* wiele osób do Francyi nazad powróciło, cała siła korpusu tego wynosi teraz tylko dwa tyłacie ludzi.

Listy od granic Włoskich pokoy za napewniejszy głoszą, utrzymując, iż na mocy jego we Włoszech ielżce większa Rzplta powitanie niż była umowiona podług traktatu w *Campo Formio*. Na dniu 24. przez *Augsburg* przejeżdżał Francuzki Generał *Ravastelle*, który udał się do głównej kwatery G. *Moreau* z depeszami od Bonaparty.

Od czasu wszelkich odmian w komendzie Armij *Reńskiej* *Francuzkiej*, dowodzą teraz przy niej dwaj młodzi Generalowie pełni talentów, a razem z moralności swojej zaletę mający. Jeden jest G. *Gudin*, który w przeszłej kampanij dowodził brygadą w dywizyi G. *Lecourbe* w małych kantonach *Szwajcarskich*, a przy otworzeniu terazniejszej kampanij był szefem sztabu G. *Lecourbe*. Drugi jest G. *Dejan* młodzieniec 28 letni, który dowodzi jedną dywizyą korpusu odwodowego. *Baraguay d'Hilliers* wzmocnił swoją dywizyą prawie krzydło.

z Ingolstadt dnia 28. Czerwca.

Wczorajsza bitwa w okolicach *Neuburga* słoczną była nader uporczywa i krwawa. Francuzi w znaczney liczbie zajmowali las *Burgwald* lecz na koniec od woysk *Austryackich* zostali wyparci. *Austryacy* pomknęli się potym do *Burgheim*. Wieczorem rozpoczęła się na nowo bitwa; Francuzi odebrawszy poliski, odzykali utracone wprzód stanowisko; tego poranku weszli do *Neidburg*. Woyska Cesarzkie znajdują się teraz w naszych okolicach; obozili różniąc się na rownina aż za *Dunaj* ku *Garmersheim* i *Oetting*. Główna kwatera przybyła tu dziś w południe.

z Ratisbony dnia 2. Lipca.

Zawczoraj niezmiernie wielka liczba wozów i bagażów armij Cesarzkiej tedy przechodziła. Wczoraj ar-

tyllerya odwodowa zagnała w tył się daley cofnęła, a Hr. *Lehrbach* wyiechał do *Straubingen* wraz ze wżyltkiem częściami Administracyi woyskowej, która się tu od nieiekiego czasu znajdowała, a która aż do dalszych rozkazów cofnęła się do *Lintz*, równie tak kassy armij. Posel *Angielski* i *Rosyjski* na dniu 29. ztąd wyiechali. Wszędzie po domach pakują się. Od dwóch dni zatrudnia się tu spiesznie wywożeniem magazynów Cesarzskich i szpitalów. Wżyltkie te nagłe środki okazują trolikiwość, aby woyska *Francuzkie* wkrótce do tej okolicy nie wkroczyły. Tym czasem rozchodzi się tu przyjemna wiadomość, iż kuryer z *Wiednia* przywiózł Generalowi *Kray* rozkazy do zawarcia zawieszenia broni. Główna kwatera armij *Cesarzkiej* jest teraz w *Landshut* i rozciąga się częścią nad *Dunajem*, częścią nad *Iserą*, tym sposobem miało nasze może być zastronione.

Późniejsze wiadomości donoszą nam, iż *Francuzi* swoje naywiększe siły zwracają ku *Lyolowi* i Xiążęciu *de Reuss*, i dla tego to G. *Kray* przeniósł kwaterę swoją do *Landshut*.

Armia *Francuzka* nieprzełatała pomykać się naprzód; kolumna która wkroczyła do *Bawaryi*, zdaje się zmierzać ku *Dunajowi*. *Francuzi* weszli dnia 29. do *Monsheim*.

Seym uchwalił dnia dzisiejszego, iż P. *d'Eupen* Konsyliarz Legacyi *Duńskiej* uda się natychmiast w dostojności Deputowanego do głównej kwatery G. *Kray* i G. *Moreau* dla umowienia się względem neutralności generalnego Seymu *Rzeszy*.

z Würtzburga dnia 2. Lipca.

Wczoraj przechodziły tedy bagaże *Bawarskie*, z częścią kawalerji *Bawarskiej*, miały one być odcięte od głównej armij. Jeżeli damy wiarę powieściom tych ludzi, znaczne bagaże, a między innemi 60 wozów i 70 kuryerów wpadło w ręce nieprzeciwnikowi w *Aalen*. Piekarnia polowa w *Elwang* i kassa korpusów *Bawarskiego* i *Strajra* temuz samemu podpadły losowi. Zamieszanie było okropne. Widziemy tu codzień małe oddziały żołnierzy w rozmaitych kolorach tedy przechodzące. Posyłani są do *Amberg*, a kawalerja w tutejszych okolicach jest rozkwatowana. 150 *Francuzów* w wyższym *Renie* zajętych w niewolę, przechodziło także przez miasto nasze. Między niemi znajduje się dziecko 11 lat mające, które dobrowolnie z oycem swoim w pole wyciągnęło, i od Rzpltej tak tak każdy inny żołnierz jest opatrywane.

Dnia 2. w wieczor. Przybyła kasetta ogłaszająca, iż *Francuzi* wkroczyli do *Blansfelden*. Czy to jest tylko korpus podjazdowy, czy też *Francuzi* mają tam swoje nie zawodne zamiary, niewiadomo. Tym czasem twoga coraz się bardziej pomnaża. Nikt niechce ufać wypadkom dzisiejszym, bardzo wiele ludzi ucieka. Bagaże naszey załogi wychodzą ztąd dziś albo jutro rano.

Mówią, iż pokoy z Elektorem *Bawarskim* jest podpisany.

z Stokolmu dnia 30. Czerwca.
Przybył tu z Petersburga morzem bywszy przy Dworze tamtejszym minister Angielski Lord Withworth.

Krol nasz na dniu 27 w towarzystwie jednego kawalera ukryty pod nazwiskiem kupca, przybył do Kopenhagi, i po kilku godzinnym zabawieniu, powrócił nazad do Skanii. Wystąpił od Dworu Duńskiego Marszałek z zaproszeniem Krola na obiad do Friedrichsbergu, nie zastał go już w mieście.

z Filadelfij dnia 1. Czerwca.

Liczba praw na ostatniej sesji kongresu uchwalonych wynosi do 69. Pomiedzy innemi Prezydent umocowany jest do zaciagnu pieniedzy na potrzeby krajowe. Mają także być założone publiczne magazyny i arsenały.

Przed zakończeniem kongresu uchwalono także aby w nowym mieście kongresowym Washington, monument na pamiatke Washingtona był wystawiony, na co sto tysięcy Dollarow przeznaczono. Na zastąpienie kosztów złożonych przez kongres na rozmaite uroczystości pamiatke Washingtona poświęcone, 3200 Dollarow, a na założenie fortecy w rozmaitych okolicach Ameryki 100,000 Dollarow uchwalono.

P. Pickens znagła został z urzędu Sekretarza Stanu złożony. P. Marshall z Wirginii jest jego następcą. Pierwszy przymuszony był wzięcie dymisji i zrobić ośiarę z siebie dla partji która żąda pokoju z Francją.

Partya Angielska coraz bardziej upada. Nowe szrodki Francuzkie iak np. mowy Francuzow na pochwałę Washingtona które tu chciwie są czytane, sprawiły nie małe wrażenie, i nietylko mocno Amerykanów.

PUBLICANDUM.

Da die um Warschau gefürten Stadtgraben zum Theil des allerhöchsten Consumtions Steuer Interesse, auch oft aus Muthwillen und ohne Noth von Fußgänger, reitenden und fahrenden Personen anseherhalb des inhiatender Anzahl vorhandenen öffentlichen Schläegen passiert, und dadurch verdorben werden, sich viele sogar beikommen lassen in diesen Graben, oder auf den dabei aufgeschütteten Wällen ihr Vieh hüten zu lassen, die Wälle durch zustehen die Graben zuzuschütten und alles dies schon zu polnischen Zeiten von der Kron Schatz Commission verboten worden, so wird hiemit dieses Verbot zum Besten des Allerhöchsten Consumtions Steuer Interesse erneuert und festgesetzt, das vom Tage der Bekanntmachung an sich niemand von Civil Stande unterstehen soll. — 1.) Über die Okopen zugehen: die erlaubten Schläege ausgenommen, wenn solche geöffnet sind, bei 8. g. gr. Strafe für den Fußgänger. — 2.) Nicht darüber zu reithen bei 16. g. gr. Strafe. — 3.) Noch weniger darüber zufahren bei 1. Rhl. Strafe es sey mit Wagen oder Steker gerathet. — 4.) Für ein auf den Graben hüten des Stück Vieh wird, es sei Pferd oder Hornvieh 6 g. gr. Fange Geld gegeben. — 5.) Wer den Wall oder Graben Muthwillig zuwirft, durch Flecht, oder beschädigt, zahlt 3. Rhl. Strafe, und muss ausserdem den gemachten Schaden auf eigene Kosten herstellen. Die an

den Okopen dies und jenseits wohnenden Eigenthümer sind, wenn dies durch ihre Leute geschieht, oder sie wesentlich Fremde auf diesen Schleichwegen nach der Stadt zu oder aus derselben lassen, dergleichen Strafe wie den Thäter unterworfen werden, dabey Consumtions Steuer oder Zollgefälle oder Kammerer Gefälle von Juden defraudiren, und andere Polizey Gesetze übertreten, z. b. Vorkauferey begünstigt u. s. w. so wird die übertretung dieses Publicandi besonders geahndet, und die Bestrafung der anderweiten Vergehungen in separato verfügt werden. Die Straff Gelder erhaelt der Denutiant ganz und unverkürzt, in Gegenwarth der recherchirenden Behörde, welcher für alle städtischen Einwohner innerhalb der Okopen der Magistrat, für alle ausserhalb derselben domicilirende der Landrath Warschauer Kreises ist. Beide sind angewiesen die Anzeige des Saizsiant und die Verantwortung des Beklagten, in beider Gegenwarth nieder zuschreiben, und demnachst gleich auf der Stelle das Straff. Decret zu fällen, die Strafe in Continenti beizutreiben, welche auch der Saizsiant gleich bei der Untersuchung bezahlt, und das dies geschehen, zu Protocoll registrirt werden soll. Glaubte sich der Beklagte gravirt zu finden so kann er auf Restitution der Strafe und eine formliche Untersuchung antragen, jedoch werden deren Kosten, wenn er abermals succumbirt, ihm zur Last fallen. Der Thaeter bezahlt ausser den selben noch die Kosten des Protocols nach den gewöhnlichen Spottel Saetzen, und wenn Vieh gefangen ist, die Fütterungskosten. Die Eigenthümer einiger schlaege und Ausgänge, die zu polnischen Zeiten nachgegeben werden, müssen insonderheit dafür sorgen, das die neben den schlaegen gemachten Oeffnungen fogleich zugesperrt werden, und die ihnen anvertraute schlüssel, blos zu dem Herausfahren ihrer eigenen Erndte und Saat, Waerge, Pflagen, Eggen, und dergleichen, wirth sohabtlichen Behuf hergeben bei 3. Rhl. Strafe für jeden Contraventions Fall, und Verlust dieser Begünstigung bei wiederholter Contravention, so das ihnen, im Falle sie öfter hiergegen handeln, die schlüssel abgenommen, und amnachsteg schlaege abgegeben werden sollen. Nach dieser von ihnen Kanzeln, so wie auch in den zirkeln bekannt gemachten an den Eingängen der Gassen, die auf die Okopen fuhren, an den schlaegen und allen öffentlichen Raetzen affigiren, und in den Colonien vorden schlaegen gehörig publicirten Verordnung hat sich nur jedermann zu achten und für Schaden und Nacheheil zu hüten. — Warschau den 3ten May 1800.

Königliche Süd Preussischen Krieges und Domainen Cammer.

Gdy przez okopy, ktorými miasto Warszawa jest obwiedzione na szkodę skarbu J. K. Mci w podatku konsumpcyjnym, a czelć kroć lekkomyślnie bez potrzeby, przechodzą różne osoby pieszo, kuno, lub pojazdami zarogatkę publiczną w li-zbie szkodliwej znajdujące się; przez co też okopy zepsuciu podlegają a nawet wielo pozwala sobie paść bydło w tychże okopach lub wałach przy nich wysypianych, też wały przebiegać i przysypywać okopy, wszystko to zaś ielcze za czasow polskich przez Komissiją Skarbu Koronnego było zakazane: przeto koncem zabezpieczenia skarbowi J. K. Mci dochodow z podatku konsumpcyjnego, ponawia się zakaz takowy mocą uniwersalu niniejszego, stanowiąc: iż od daty ogłoszenia onego nikt z osob cywilnych nie ma się ważyć; — 1.) Przechodzić przez okopy procz rogatk do takowego przechodu oznaczonych: i to w 1. n. czas, gdy są otwarte pod karą smu dobrych gr: ktorą każdy pieszo w ten sposób idący zapłaci: — 2.) Nie wolno iakż nikomu jeździć przez nie konno pod karą 16stu d. gr: — 3.) Tym więcej zaś powozem pod karą talara czyli to będzie wuz lub narzędzia rolnicze. — 4.) Za każdą sztukę bydła, to jest: bądź koni lub rogatego, ktore się paść będzie na wałach albo okopach, zapłaci należy po 6. d. gr: od zaymu; — 5.) Ten, coby wały lub okopy dowolnie zarzucał, przebiegał, rozbieżdał, lub one uszkadzał, zapłaci za karę 3. talary; a nadto szkodę tym sposobem zrażoną skarbowi winien własnym kosztem nadgorzić. — Właściciele domow po obu stronach okopow mieszkający, jeżeli wykroczenie takowe nastąpi z przyczyny ich ludzi, lub gdy manowcami temi obce osoby za ich wiedzą przepuszczane będą, rozmyślnie z miasta bądź do miasta, rownież co i wykraczający karze podlegać mają.

Gdyby zaś ztąd w podatkach celnym, konsumpcyjnym lub miastu należącym iakowe nastąpiło przemyczenie, lub urzadze-

nia: Policji były uchybione, podsycane przekupstwo, w tym razie ubliżający przepisow Uniwersału mniejszego szczerzej niż karom podlegać będzie; a ukroczenie innych przepisów nastąpi za oddzielnym wyrokiem Rządu. — Pieniądze za karę złożone dostaną się całkiem i bez podziału delatorowi w przytomności urzędu, któremu dochodzenie tej okoliczności będzie powierzzone. Tym urzędem dla wszystkich mieszkańców miasta wszedł okopów znajdujących się, jest Magistrat; dla tych zaś, co mieszkają za okopami, Landrat Powiatu Warszawskiego urzędowi zmiankowanym zalecono jest, tak do nieśnienie delatora, jako i uprawiedliwienie się oskarżonego zapisać w przytomności obu stron: i zaraz na miejscu, dać wyrok na karę pieniężną dalej opłatę takową wyeksekować: którą delator odbierze natychmiast przy indagacji: a że to nastąpiło, wzmiątką w Protokule złożenie uczynioną. — Gdyby zaś oskarżony sądził się przez to uciążonym, może domagać się zwrocenia zapłaconej kary pieniężnej: i prosić o formułę na nowo indagację jednak w przypadku powtórnego przeciwnemu wyrokowi, będzie musiał ponieść koszt powtórnego zrzędozenia. — Stający się winnym podobnego wykroczenia, zapłaci nad to kosztu protokołu podług zwyczajnej tary taryporulowej: a gdyby było to zajęte, winien będzie nadgrozić za pasz. — Posłessorowie niektórych rogatk i wyściół za rządu Polskiego dozwoływanych, winni starać się o to szczerzej, aby porobione przy nich otwory natychmiast były zatkane a kluczow powierzonych sobie mają używać tylko w ten czas, gdy idzie o wywiezienie własnej ich krescencji, tudzież wozów, plugów, radeł, i tym podobnych sprzętów gospodarskich: pod karą 3. tal: za każdy przypadek kontrawencyi. — Gdyby zaś powtórnie mieli się tego dopuścić, utracą takowe pozwolenie, a w przypadku częstszego sprzeciwiania się mniejszemu urzędowi, klucze odebrane im będą i do najbliższych rogatk oddane zostaną. — Uniwersał ten ma być ogłoszony z Ambon i po wydziałach miasta; po rogach ulic do okopów przytykających, tudzież przy rogatkach i innych miejscach publicznych do czytania wystawiony, a nadto w kolonjach za rogatkami publikowany. Winien przeto każdy się stosować do tego przepisów unikając kar i szkód, którym popadnie za niedopełnienie onych. — Dan w Warszawie dnia 3. Maja 1800. roku.

Kamera J. K. Mici Pruski Południowych Wojskowo-Ekonomiczna.

Obwieszczenie względem wypłacenia z kasy masy Tepperowskiej za wehle Teppera gotowizną w proporcji 18. za flo, a od dłużników brania tychże wehłow lub innych papierow Teppera w proporcji 22. za flo. — Zaś od chcących dziedzictwem nabyć dóbr ziemskich Tepperowskich względem przyjmowania pomienionych wehłow w proporcji 25. za flo. — Nakoniec względem przyjmowania tychże wehłow od chcących kupić dobra Miejskie jeżeli bez zniżenia tary w proporcji 25. za flo, a jeżeli podług zniżenia w proporcji 50. za flo.

Kommissya wspólna przez Nayaśniejsze dwa Dwory Cesarzkie i Królewsko-Pruski do upadłych fidejusz Bankow, to jest: Uur: Piotra Teppera, Karola Schultza, Fryderyka Cabrita, Prota Potockiego, Macieja Łyszkiewicza, i Dawida Heyzlera wyznaczona —

Kiedy przez dawniejsze Obwieszczenia, jako to: w dniach 18. Września 1799. roku wehle Tepperowskie w procencie dziesięć za flo przyjmować i opłacać malsie zalecające, tudzież następnie 4. Grudnia roku 1799. wyszłe, wierzyciele i dłużnicy masy Tepperowskiej uwiadomieni zostali, oraz cała publiczność krajowa i zagraniczna, iż względnie proporcji, jaka na ten czas między statum *actuum* i *passivum* pomienioney masy zachodziła, ciż wierzyciele przedszego ukonczona pragnący, sumy onymże przez tę masę winnych, za opłaceniem im 12. procentu w gotowiznie, na rzecz teyże masy odstępować mogą, że dłużnikom summy przez nich malsie winne, zamiast gotowizny, wehlami Tepperowskimi w proporcji 18. za flo przyjmować się mającemi, opłacać, i tę masę zaspokoić dozwolono, że tym, którzyby dóbr Ziemskich Derażnia zwanych, masy Tepperowskiej własnych, w dziedzictwo nabywać sobie życzyli, też wehle Tepperowskie w proporcji 20. za flo za gotowiznę *in pretio* przyjmowane będą, oświadczono. Nakoniec, że przez Rezolucję Kommissji dnia 30. Kwietnia roku bieżącego zapadła decydowano było co do dóbr Miejskich teyże masy, iż gdy taxa urzędowa tychże do połowy zniżona zostanie, w przypadku oney zniżenia, wehle Tepperowskie w proporcji 25. za flo, w przypadku zaś nie

zniżenia, też wehle, i innego rodzaju pretensye Tepperowskie w Kommissji likwidowane, i Dekretami przyznane, chcącym wymienione posselley kupować, w proporcji 50. za flo, za gotowiznę przyjmowane zostaną; z czasem zaś przez wpłynienie do masy ogolney Tepperowskiej niektórych wehłow i pretensyi, iż to w proporcji 10. za flo, następnie 12. za flo przez wierzycieli za gotowiznę oddających, iuż w proporcji 18. za flo przez dłużników zamiast gotowizny oddanych, stan teyże masy Tepperowskiej, polepszonym być okazuje się; bowiem *Activus* zwiększony, a *Passivus* zmniejszony został, tak dalece: iż Kommissya lubo z przyczyny mieniałpioney dóbr Ziemskich i Miejskich przedaży, nieopłaconych dotąd s. p. Stanisława Augusta Króla długów, do tey masy należnych, tudzież niemożności zrealizowania wielu *activow*, nie widzi siebie ieszcze w pożądanym, a instrukcjami przepisany stanie, rozdania generalney wylitkim wierzycielom dywidendy, i ostatecznego tychże zaspokoienia, z powodow ałoli powyższych znajduje być rzeczą dla wierzycieli końca rychlejszego pragnących dogodną, kurs wehli, i innego nazwiska pretensyi do masy Tepperowskiej regulujących się nieco podwyższyć, i tym końcem następującą swoją decyzją do publiczney wiadomości podaje:

1.) Ktokolwiek z wierzycieli masy Tepperowskiej życzy sobie sumę w teyże malsie zalikwidowaną, i dekretem Kommissji przyznana za gotowiznę oddać, ten dostanie osmaśście za flo, gdy zatem wehle oryginalne, lub inne pretensye Tepperowskie, w Kommissji przyznane złoży, kwit z całej sobie przysądzonej summy wraz z urzędową oney celfą na rzecz masy zezna, i tenże Wehle lub Dokument pretensyą likwidowaną dozwodzący zwroci, na ow czas aligacy na wypłacenie 18. za flo do kasy Kommissji w Warszawie będącej, lub do kasy masy Tepperowskiej w Galicji i Rolfii eksystujących, ile też kasy wylitczają, od Kommissji otrzyma:

2.) Którykolwiek dłużnik masy Tepperowskiej, trudności w opłaceniu długu iey winnego doznający, życzy sobie tenże dług wehlami Tepperowskimi opłacić, może takowe wehle zalikwidowane i przyznane, lub skrypta, albo innego gatunku dekretem Kommissji zasądzone pretensye za podaniem oświadczenia swego Kommissji na piśmie, zeznaniem celfy na rzecz masy zamiast gotowizny złożyć, a Kommissya takowe w proporcji dwadzieścia dwa za flo na satysfakcyę masy przyjmować nakaze.

3.) Życzący sobie dóbr Tepperowskich, tak Derażni w kraju Rolfijskim, jako też Gołkowa i Falent w kraju Pruskim z attynencyami blisko Warszawy leżących, na dziedzictwo nabyć, gdy względem ceny nabędzie rzecz zakafioną zostanie, będą mogli takową cenę, czyli szacunek wynikający, zamiast gotowizny wehlami, skryptami, lub pretensyami do masy Tepperowskiej ściągającemi się przez Kommissyą przyznaniem zapłacić, a te za zeznaniem celfy na rzecz masy w proporcji dwadzieścia pięć za flo, w miejsce gotowizny przyjmowane będą.

4.) Co do posselley Miejskich, Kommissya zasada się na ostatniej swej Rezolucji dnia 30. Kwietnia roku 1800. zapadłej, to jest: iż gdyby zniżenie tary urzędowej tychże dóbr Miejskich do połowy nastąpiło, Wehle, i innych do masy Tepperowskiej regulujących się, a Dekretami przyznanych pretensyi w proporcji 25. za flo, lub gdyby zniżenie takowej tary z prawami krajowemi nie było zgodne, w tym przypadku przyjmowanie w szacunku wehli i pretensyi w proporcji 50. za flo nieysec mieć będzie.

Ktore to Obwieszczenie, aby publiczney doszło wiadomości, Kommissya takowe, nie tylko po ładach Szlacheckich Galicyjskich, Rządach Gubernskich Rolfijskich, i Regencyach Pruskich rozelać, ale oraz w Gazetach Warszawskich, Krakowskich, Lwowskich, Wileńskich, Poznańskich, Gdańskich, i Intelligentz-Blaicie Białostockim umieścić zaleca. — Działo się w Warszawie na felly Kommissji dnia 9. Lipca roku 1800.

Pod niebytności J. H. Prezesa J. Gawrońskiego,
Jego Cesarzkiej Mości Konfjalyr.
(L. S.) W. Lalewicz S. K. B. Regent. mpr.

DONIESIENIE.

U Ur. Paschalisa Jakubowicza w handlu w Warszawie na Krakowskim Przedmieściu pod Nrem 450. znajduje się skład Tabaki, itare Maroko Offenbalkie, Hollenderka, St Omer, Pariska miłka i Rappa, Hollenderka w rolach, Tytuł Turecki krajany i w paszaskach różnego gatunku w iak naleyjszych gatunkach i w cenie naytańszej.